

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“ЛЬВІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ ТА ПРАВА”

ЛЕСЬКІВ СОЛОМІЯ РОМАНІВНА

УДК 347.962 (477)

**ПРАВОВИЙ СТАТУС
СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПРАВ СУДДІВ**

Спеціальність 12.00.10 – судоустрій; прокуратура та адвокатура

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Львів – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Приватному вищому навчальному закладі “Львівський університет бізнесу та права”.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент
Сопільник Ростислав Любомирович,
Слідче управління Головного управління
Національної поліції у Львівській області,
слідчий.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
Москвич Лідія Миколаївна,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
завідувач кафедри організації
судових та правоохоронних органів;

кандидат юридичних наук
Суховій Микола Миколайович,
Об’єднання адвокатів Рівненської області,
адвокат.

Захист відбудеться “ ____ ” _____ 2016 р. о ____ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 35.140.02 у ПВНЗ “Львівський університет бізнесу та права” за адресою: 79021, м. Львів, вул. Кульпарківська, 99, ауд. 221.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці ПВНЗ “Львівський університет бізнесу та права” за адресою: 79021, м. Львів, вул. Кульпарківська, 99.

Автореферат розісланий “ ____ ” _____ 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л.Г. Чистоклетов

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Необхідність дослідження інституту суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів, зокрема понять, завдань та функцій суддівського самоврядування, зумовлена фрагментарністю дослідження сутності суддівського самоврядування, історичних аспектів розвитку інституту суддівського самоврядування, недосконалістю концептуальних підходів до виокремлення векторів розвитку та реформування судової системи України, ефективних засобів захисту професійних прав суддів при здійсненні самоврядної діяльності.

Сучасний стан розвитку правосуддя, наявність численних порушень професійних прав суддів, впровадження принципів демократизму зумовлюють необхідність дослідження інституту суддівського самоврядування як гаранта забезпечення прав суддів та принципу незалежності суду та суддів зокрема.

Під правосуддям слід розуміти специфічну державну діяльність, що знаходить своє вираження, у першу чергу, при здійсненні владних повноважень органами судової влади.

Показники якості та ефективності здійснення правосуддя безпосередньо залежать від рівня реалізації принципу незалежності суду і суддів на практиці. Саме орган суддівського самоврядування покликаний забезпечувати поданий принцип з метою гарантування не лише професійних прав суддів, а й прав та інтересів суспільства загалом.

Правові підходи до організації та функціонування суддівського самоврядування характеризуються численними прогалинами та застарілими концепціями, які не можна вважати актуальними в умовах євроінтеграційних процесів, що відбуваються в Україні.

В радянський період аспекти функціонування суддівського самоврядування не досліджувались. В роки незалежності це дослідження можна вважати першим з комплексних досліджень інституту суддівського самоврядування, зокрема в контексті забезпечення професійних прав суддів. Однак, основні положення, що були покладені в основу дисертаційної роботи, розроблені такими вітчизняними та іноземними вченими, як В.Б. Аверьянов, О.В. Батанов, Ю.В. Баулін, О.І. Бедний, О.В. Білова, А.М. Бірюкова, В.Ф. Бойко, В.Д. Брицнев, В.В. Долежан, Ю.Н. Жданов, О.С. Захарова, І.В. Зозуля, М.В. Ковалів, О.М. Коротун, В.І. Косарєв, М.В. Косюта, В.М. Кравчук, В.В. Кривенко, Р.О. Куйбіда, В.Т. Маляренко, І.Є. Марочкін, Л.М. Москвич, І.В. Назаров, В.Т. Нор, О.О. Овсяннікова, О.І. Потильчак, С.В. Прилуцький, Д.М. Притика, Т.В. Пустовойт, Н.В. Сібільова, С.В. Слінько, Р.Л. Сопільник, М.М. Суховій, В.Я. Тацій, В.М. Шаповал, С.Г. Штогун, Н.М. Шульгач та ін.

Варто зазначити, що напрацювання зазначених науковців жодним чином не зменшують актуальності досліджуваної теми, оскільки на сьогодні результати судової реформи та зміни численних законодавчих актів свідчать про низький рівень довіри суспільства до судової гілки влади та наявність численних правопорушень професійних прав суддів. Поряд з тим, у чинному Законі України “Про судоустрій і статус суддів” наявні численні прогалини, що стосуються

питань організації та діяльності суддівського самоврядування у контексті забезпечення професійних прав суддів.

Крім цього, існує також потреба більш глибокого і повного обґрунтування сутності поняття “суддівське самоврядування”, дослідження реформування системи органів суддівського самоврядування з метою ефективнішого забезпечення професійних прав суддів.

Дослідження вищенаведених вчених за проблемою створили інформаційну базу для подальшого дослідження інституту суддівського самоврядування, однак не вичерпали усіх наявних проблем у цьому напрямі. Цей факт зумовлений частою зміною законодавства у сфері судоустрою та діяльності суддів.

Євроінтеграція сприяє апробації норм чинного законодавства відповідно до міжнародних вимог, однак законодавець не завжди враховує належним чином специфіку національного законодавства (закони, підзаконні акти) і тим самим породжує нові проблеми та недоліки нових норм законодавства України.

Все вищенаведене, у тому числі відсутність системних, цілісних досліджень інституту суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів, обумовило актуальність теми дослідження, мету та задачі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана: в контексті виконання Плану дій щодо реалізації положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, схваленого Радою з питань судової реформи та Указом Президента України від 20.05.2015 р. № 276/2015; в рамках реалізації положень Стратегії розвитку судової влади України на 2015-2020 рр., затвердженої Радою суддів України від 11.12.2014 р. № 71; відповідно до Постанови НАН України від 20.12.2013 р. № 179 “Про Основні наукові напрями та найважливіші проблеми фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук Національної академії наук України на 2014-2018 роки” (далі – Пріоритетні наукові напрями досліджень) та рекомендацій Ради президентів академій наук України для ВНЗ щодо виконання досліджень за Пріоритетними науковими напрямами досліджень (п. 3.4. Політико-правові науки); в межах НДР Приватного вищого навчального закладу (далі – ПВНЗ) “Львівський університет бізнесу та права” “Судоустрій, прокуратура та адвокатура в євроінтеграційному вимірі”. Тема дисертаційної роботи затверджена Вченою радою Львівського університету бізнесу та права (Протокол № 4 від 27.11.2014 р.).

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційної роботи є з'ясування проблем правового статусу інституту суддівського самоврядування України, понять та інституційної структури суддівського самоврядування України, юридичних ознак, властивостей цього правового інституту та основних його функцій, формування якісно нової концепції суддівського самоврядування на основі зарубіжного досвіду.

Для досягнення поставленої мети в дисертації передбачено вирішення таких наукових задач:

– здійснити теоретико-методологічний аналіз становлення і реформування правового статусу суддівського самоврядування України;

- розкрити етимологію та доцільність поняття суддівського самоврядування у чинному законодавстві України;
- обґрунтувати доцільність діючої системи суддівського самоврядування;
- виявити проблеми діяльності органів суддівського самоврядування в Україні;
- проаналізувати досвід країн Європейського Союзу та Союзу Незалежних Держав (далі – СНД) з огляду на вдосконалення правового статусу суддівського самоврядування України;
- представити концептуальні засади удосконалення правового статусу суддівського самоврядування;
- удосконалити систему повноважень органів суддівського самоврядування України;
- запропонувати методичні рекомендації щодо формування системи органів суддівського самоврядування та оптимізації їх діяльності.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у процесі організації діяльності і функціонування суддівського самоврядування, а також чинні нормативно-правові акти України, міжнародні договори та акти іноземного законодавства, що визначають правовий статус суддівського самоврядування України та зарубіжних країн.

Предмет дослідження – правовий статус суддівського самоврядування України в контексті забезпечення професійних прав суддів.

Методи дослідження. В процесі дослідження використано такі методи дослідження:

- графічний метод – за допомогою таблиць, графіків та схем (структурних, функціональних) представлено особливості взаємодії органів суддівського самоврядування між собою та з іншими органами державної влади, сформовано систему суддівського самоврядування за типами моделей на засадах зарубіжного досвіду тощо (підрозділи 1.1, 1.3, 3.1);
- прогнозування – на підставі наявних даних розкрито власну позицію щодо подальших перспектив розвитку суддівського самоврядування (підрозділ 3.1);
- аналіз – використано при дослідженні понятійного апарату суддівського самоврядування та особливостей нормативного регулювання інституту суддівського самоврядування і професійних прав суддів у чинному законодавстві України, країн Європейського Союзу та СНД (підрозділи 1.1-1.3, 2.1-2.3);
- синтез – застосовано при узагальненні основних ознак суддівського самоврядування і ознак професійних прав суддів з метою розроблення структурної декомпозиції ознак суддівського самоврядування, використано при формуванні системи принципів діяльності органів суддівського самоврядування (підрозділ 1.2, 3.3);
- абстрагування – використано при дослідженні системи суддівського самоврядування з метою їх розвитку та удосконалення (підрозділ 1.3, 3.2);
- узагальнення – при формуванні методичних рекомендацій щодо реалізації діяльності системи органів суддівського самоврядування та їх оптимізації (підрозділи 3.1-3.3);

- індукція – при дослідженні проблем суддівського самоврядування, що дало змогу зробити висновок щодо стану функціонування судової системи загалом (підрозділи 2.1);
- дедукція – при дослідженні теоретичних понять у сфері суддівського самоврядування (підрозділи 1.2, 2.1, 3.1-3.3);
- історичний метод – при вивченні історичних передумов розвитку та формуванні етапів становлення інституту суддівського самоврядування України тощо (підрозділ 1.1);
- логічний метод – застосовано у теоретичній формі для відтворення певного історичного процесу (підрозділи 1.1, 2.2-2.3).

Подані методи у дисертаційній роботі використовуються у комплексі, які тісно взаємопов'язані між собою. Все це зумовлює необхідність вибору певної системи методології при вивченні цієї сфери суспільних відносин.

Обрана система методології дозволила:

- виявити основні історичні етапи становлення інституту суддівського самоврядування в Україні та визначити основні тенденції розвитку інституту суддівського самоврядування;
- проаналізувати та порівняти світоглядні позиції провідних вчених (вітчизняних, іноземних) у даній сфері відносин;
- виокремити закономірності виникнення правових теорій їх практичного функціонування;
- доповнити понятійний апарат предмету дослідження;
- створити цілісну та структуровану систему знань, що стосується суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів;
- внести пропозиції щодо удосконалення законодавства у сфері діяльності органів суддівського самоврядування.

Теоретичною основою дослідження є фундаментальні положення юридичної теорії, законодавча база, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених-юристів з проблем організації та функціонування суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів.

Нормативно-правову базу дослідження складають: нормативно-правові та законодавчі акти, що регулюють суддівське самоврядування України; міжнародно-правові акти, що визначають статус суддівського самоврядування, суду та суддів; результати власних досліджень тощо.

Емпіричну базу дослідження становлять: аналіз роботи органів суддівського самоврядування України та зарубіжних країн; аналіз рішень органів суддівського самоврядування; статистика діяльності суддівського самоврядування тощо.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробленні теоретичних положень і методико-прикладних рекомендацій щодо формування та функціонування системи органів суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів. Основними результатами дисертації, що характеризують її новизну є те, що

вперше:

- розроблено технологію забезпечення самостійності судів і незалежності суддів з функціональних позицій адміністративної управлінської діяльності

органів суддівського самоврядування (зовнішньої, внутрішньої) як процесу контролювання, планування, організування та координації, які необхідні для формування та досягнення гарантій незалежності судової системи та вираження інтересів суддівського корпусу України;

– визначено перелік класифікаційних ознак оптимізації діяльності суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів;

удосконалено:

– механізм забезпечення реалізації принципу незалежності суддів в Україні на засадах: 1) гарантування гідної праці (справедливої оплати праці, що забезпечує гідне життя; належних (добрих) умов праці; перспектив особистого розвитку; персоніфікованої безпеки та їхніх сімей; гарантії забезпечення суддів у разі непрацездатності); 2) невідворотного притягнення до юридичної відповідальності (з відкритим розглядом судового засідання та можливістю фотозйомки, відео-, звукозапису, а також трансляції по радіо і телебаченню) за порушення присяги судді; 3) відсутності імунітету стосовно звичайних злочинних дій;

– класифікаційну ознаку типології системи суддівського самоврядування за типами моделей, яка передбачає змішану модель суддівського самоврядування, що ґрунтується на встановленому порядку розподілу повноважень та ступені незалежності органів суддівського самоврядування;

– структурну декомпозицію ознак суддівського самоврядування, відповідно до якої суддівське самоврядування є формою соціального управління та спрямоване на забезпечення самостійності судів та суддівської незалежності;

дістали подальшого розвитку:

– теоретичні положення змісту понять “оптимізація діяльності суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів”, “професійні права суддів” та “організаційна єдність судової влади”;

– етапи становлення інституту суддівського самоврядування, які на відміну від інших, ґрунтуються на еволюції системи та порядку здійснення суддівського самоврядування України;

– система принципів діяльності суддівського самоврядування, яка на відміну від інших, містить сукупність взаємопов’язаних між собою такі принципи: законності; виборності; гласності; обов’язковості для виконання суддями рішень органів суддівського самоврядування; підзвітності; заборони втручання органів суддівського самоврядування у професійну діяльність суддів;

– напрям методології щодо імплементації досвіду країн Європейського Союзу та країн СНД у формування та розвиток органів суддівського самоврядування, які на відміну від інших, системно-орієнтовані на національне нормативно-правове та методологічне забезпечення діяльності суддівського самоврядування України.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання теоретичних та практичних рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі, побудові ефективних стратегічних пріоритетів розвитку системи органів суддівського самоврядування України в контексті захисту професійних прав суддів:

- у науково-дослідній діяльності – як підґрунтя для подальших досліджень правового статусу суддівського самоврядування України в контексті забезпечення професійних прав суддів;

- у законотворчій діяльності – при розробленні і прийнятті нових нормативно-правових актів, удосконаленні чинного законодавства України, що стосується правового статусу органів суддівського самоврядування в Україні;

- у правозастосувальній діяльності – для вдосконалення реалізації норм права при організації та функціонуванні органів суддівського самоврядування;

- у сфері правового виховання – для підвищення довіри до судової гілки влади, авторитету суддів, підвищення рівні правової свідомості громадськості;

- у навчальному процесі ПВНЗ “Львівський університет бізнесу та права” під час проведення занять з курсів “Судові та правоохоронні органи”, “Адміністративне судочинство”, “Юридична деонтологія”, при підготовці методичних рекомендацій для виконання контрольних, курсових і магістерських робіт (Акт № 3 від 10 вересня 2015 р.).

Розроблені автором методичні рекомендації використовуються у роботі Пустомитівського районного суду Львівської області (Акт від 02 грудня 2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійною науковою працею. Усі наукові результати, висновки і пропозиції, що виносяться на захист, отримані автором особисто. Опубліковані наукові праці за темою дисертаційної роботи є результатом особистої роботи здобувача.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційної роботи пройшли апробацію шляхом обговорення та отримали підтримку на засіданні кафедри судоустрою, прокуратури та адвокатури ПВНЗ “Львівський університет бізнесу та права”, а також були предметом наукових доповідей на таких міжнародних науково-практичних конференціях: “Теорія і практика сучасної юриспруденції” (м. Київ, 19-20 грудня 2014 р.), “Безпека, екстремізм, тероризм” (м. Львів, 23-24 квітня 2015 р.), “Юридичні науки: проблеми та перспективи” (м. Київ, 22-23 травня 2015 р.), “Integrarea Republicii Moldova Şi Ucrainei in UE” (м. Кишинів, Республіка Молдова, 06-07 листопада 2015 р.) та “Вплив юридичної науки на розвиток міжнародного та національного законодавства” (м. Харків, 19-20 лютого 2016 р.).

Публікації. За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 13 одноосібних наукових праць, у тому числі – 5 статей у фахових наукових виданнях України; 2 статті у наукових періодичних виданнях інших держав; 1 стаття у виданні України, яка включена до міжнародних наукометричних баз; 5 тез доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 196 сторінок, з них основного тексту 168 сторінок, обсяг додатків становить 6 сторінок, загальна кількість використаних джерел – 209 (на 22 сторінках).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, встановлено зв'язок з науковими планами, програмами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, а також методи дослідження, відображено наукову новизну роботи, пропозиції та положення, які виносяться на захист, висвітлено теоретичне і практичне значення запропонованих рекомендацій, кількість опублікованих праць за темою дослідження та структура дисертації.

У першому розділі дисертаційної роботи **“Теоретичні засади правового статусу суддівського самоврядування в Україні”** досліджено історичні аспекти формування та етапи становлення інституту суддівського самоврядування України у контексті забезпечення професійних прав суддів; розглянуто поняття, ознаки та функції суддівського самоврядування в Україні; визначено сучасні організаційні форми суддівського самоврядування в Україні.

У підрозділі 1.1 *“Історичні аспекти формування інституту суддівського самоврядування у контексті забезпечення професійних прав суддів”* встановлено, що ефективність забезпечення професійних прав суддів залежить від історичних умов та традицій, режиму держави, форми правління, особливостей побудови, функціонування системи судових органів, правосвідомості суспільства тощо.

Як свідчить аналіз теорії та практики, перебування України у складі Союзу Радянських Соціалістичних Республік (СРСР) суттєво вплинуло на процес формування правових інститутів.

Поряд з тим, на основі аналізу функціонування інституту суддівського самоврядування у державах колишнього СРСР з'ясовано, що після розпаду Радянського Союзу (1991 р.) у цих країнах виник комплекс передумов щодо становлення двох відмінних систем суддівського самоврядування.

Так, Латвія, Литва та Молдова сформували систему суддівського самоврядування відповідно до міжнародних вимог Європейського Союзу. У цих країнах суддівське самоврядування по суті є постійно діючим колективним органом, що наділені функціями судового управління. Що стосується України, Російської Федерації та інших країн СНД, то поданим країнам притаманна модель суддівського самоврядування, яка не визнає незалежний орган судового управління (вищі ради юстиції) органом суддівського самоврядування. Така модель містить істотні відмінності не лише в суб'єктному складі управління, а і в об'єкті управління.

Виокремлено етапи становлення інституту суддівського самоврядування України:

- етап 1 – З'їзд суддів України (1991 р.; Положення про з'їзд суддів);
- етап 2 – Конференції та з'їзд суддів (1992 р.; Концепція судово-правової реформи в Україні);
- етап 3 – Конференції суддів місцевих та апеляційних судів, збори суддів Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України, з'їзд суддів України (1992 р.; Закон України “Про статус суддів”);
- етап 4 – Конференції суддів місцевих та апеляційних судів (крім військових та господарських судів), конференцію суддів військових судів,

конференцію суддів господарських судів, збори суддів вищих спеціалізованих судів, збори суддів Верховного Суду України, З'їзд суддів України (1994 р.; Закон України “Про органи суддівського самоврядування”);

- етап 5 – Збори суддів, конференції суддів, З'їзд суддів України, ради суддів та їх виконавчі органи (2002 р.; Закон України “Про судоустрій України”);

- етап 6 – Збори суддів місцевого суду, апеляційного суду, вищого спеціалізованого суду, Верховного Суду України; Рада суддів України; З'їзд суддів України (2010 р.; Закон України “Про судоустрій і статус суддів” – згідно останньої редакції Закону).

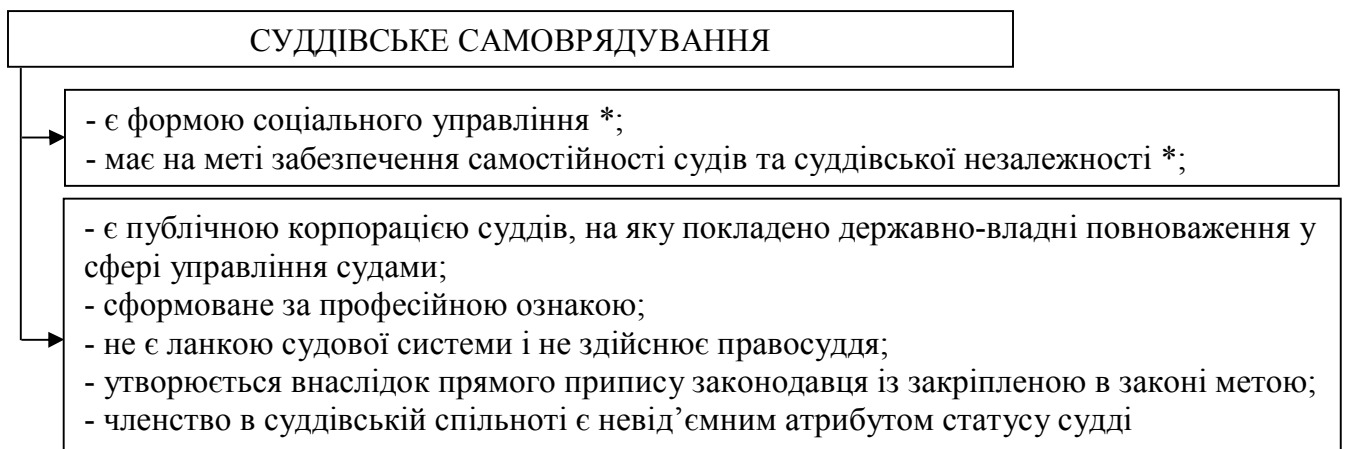
При дослідженні етапів становлення інституту суддівського самоврядування з'ясовано, що звуження організаційних форм суддівського самоврядування стало виправданим кроком на шляху до підвищення ефективності забезпеченні професійних прав суддів. Встановлено, що незважаючи на законодавчі радикальні зміни, існує гостра проблема з невизначеністю статусу Вищої Ради юстиції, оптимізацією ефективної системи суддівського самоврядування та імплементацією міжнародних стандартів у вітчизняне законодавство. Запропоновано викласти ч. 1 ст. 124 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” у такій редакції: “Для узгодження діяльності судів в Україні діє суддівське самоврядування – автономний колегіальний суддівський орган, уповноважений вирішувати питання, що виникають у процесі діяльності суду відповідно до Конституції України та цього Закону”.

У підрозділі 1.2 “Суддівське самоврядування: сутність, ознаки, завдання та функції” встановлено, що реалізація права громадян на справедливий суд можлива лише за умови належної правової охорони та захисту професійних прав суддів.

З'ясовано, що суддівське самоврядування, яке виконує фундаментальну роль у забезпеченні професійних прав суддів, слід розглядати у двох аспектах:

1) як форму соціального управління; 2) як автономний колегіальний орган.

Результати виконаних досліджень дали змогу запропонувати структурну декомпозицію ознак суддівського самоврядування (рис. 1).

Умовні позначення: * - структурні блоки, які доповнені автором

Рис. 1. Структурна декомпозиція ознак суддівського самоврядування*

*Примітка: складено автором

В контексті цього, під професійними правами суддів України слід розуміти сукупність можливостей (свобод), якими наділені професійні судді, що зумовлені їх специфічним статусом та видом діяльності в межах, визначених чинним законодавством України. Визначено, що професійні права суддів наділені такими ключовими ознаками: по-перше, вони належать спеціальним суб'єктам – суддям; по-друге, вони визначені нормами Конституції України, Законом України (ЗУ) “Про судоустрій і статус суддів” та іншими нормативно-правовими актами, які визначають діяльність суддів; по-третє, вони обумовлені специфікою правового статусу суддів. Права судді можна поділити на ті, які безпосередньо пов'язані зі статусом судді та їх процесуальними правами.

На основі аналізу наукових розробок та практики встановлено, що технологія забезпечення самостійності судів та незалежності суддів забезпечується конкретними функціями адміністративної управлінської діяльності органів суддівського самоврядування, що представлені на рис. 2.

Конкретні функції адміністративної управлінської діяльності органів суддівського самоврядування

Рис. 2. Технологія забезпечення самостійності судів і незалежності суддів з функціональних позицій адміністративної управлінської діяльності органів суддівського самоврядування (зовнішньої, внутрішньої)

**Примітка: розроблено автором*

У підрозділі 1.3 “Сучасні організаційні форми суддівського самоврядування в Україні”, досліджуючи систему органів суддівського самоврядування України, проведено порівняльний аналіз системи суддівського самоврядування відповідно до останніх змін чинного законодавства та попередньої редакції Закону України “Про судоустрій і статус суддів”.

Варто зауважити, що сьогодні статус Ради суддів України є об’єктом широкої дискусії стосовно імплементації рекомендацій вітчизняних експертів та міжнародних організацій до національного законодавства в контексті реформування судової системи. Йдеться насамперед про демократизацію судової системи та відновлення довіри суспільства до судової влади.

Виконані дослідження дають змогу стверджувати, що розгалуженість системи органів суддівського самоврядування та розмитість меж повноважень веде до зниження ефективності виконання покладених на них обов’язків, які мають вагомий роль у процесі реалізації судової влади.

У другому розділі дисертації **“Правове регулювання суддівського самоврядування з огляду на забезпечення професійних прав суддів”** з’ясовано проблеми формування та функціонування суддівського самоврядування в Україні; визначено особливості правового регулювання суддівського самоврядування в країнах СНД та Європейського Союзу.

У підрозділі 2.1 “Проблеми формування та функціонування суддівського самоврядування в Україні” на основі аналізу норм чинного законодавства та літературних джерел розкрито основні проблеми формування та діяльності суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів.

Як свідчить аналіз наукових та прикладних матеріалів у цьому напрямі, основними проблемами суддівського самоврядування в Україні в контексті забезпечення професійних прав суддів та реалізації принципу незалежності суду і суддів, є: визначення правової природи владних повноважень, наданих суддівському самоврядуванню державою; захист судової незалежності; відсутність дослідження контрольних функцій суддівського самоврядування; відсутність понять або недосконалість існуючих теоретичних визначень у сфері суддівського самоврядування; відсутність єдиної концепції суддівського самоврядування, яка б ефективно та поступово впроваджувалась в чинне законодавство; об’єктивна необхідність розширення повноважень суддівського самоврядування; неналежне фінансування судової гілки влади; невизначеність правового статусу Вищої ради юстиції України; відсутність у суддівського самоврядування права законодавчої ініціативи тощо.

У підрозділі 2.2 “Правове регулювання суддівського самоврядування в країнах СНД” досліджено моделі суддівського самоврядування в країнах СНД та розкрито їх особливості з огляду на забезпечення професійних прав суддів.

У межах дослідження, враховуючи п. 1.7 загальних принципів Європейської хартії про закон “Про статус суддів”, прийнятої Радою Європи (Лісабон, 1998 р.), та як зазначають експерти, встановлено, що суддівське самоврядування України, Російської Федерації, Азербайджану, Вірменії, Казахстану та інших держав, що входять до складу СНД, не узгоджуються з міжнародними стандартами і містять

дискусійні аспекти у цій галузі, особливо в частині забезпечення професійних прав суддів.

Поряд з тим доведено, що період СРСР, основною ознакою якого був тоталітаризм, негативно вплинув на розвиток правових інститутів в Україні.

У підрозділі 2.3. “Суддівське самоврядування в країнах Європейського Союзу” здійснено аналіз зарубіжного досвіду реалізації міжнародних норм через призму функціонування моделей суддівського самоврядування в державах, що входять до Європейського Союзу.

З огляду на результати аналізу літератури та практики виявлено тенденцію зміцнення системи суддівського самоврядування, яка проявляється у створенні або посиленні позицій спеціальних органів суддівського самоврядування з компетенцією в галузі управління юстицією. Варто зауважити, що вищевказані органи наділені численними правами, зокрема: правом призначати суддів на посади; формувати суддівський корпус; вирішувати питання про притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності; реорганізувати суди тощо.

Аналіз моделей суддівського самоврядування країн, що входять до складу Європейського Союзу, дає підстави стверджувати, що Україна на даний час йде схожим шляхом, на якому зустрічаються ті ж самі проблеми, які були в більшості європейських країн. Однак, ці країни подолали цей шлях набагато швидше і ефективніше та впровадили інституційні зміни у суддівське самоврядування, що підтверджує факт членства в Європейському Союзі.

У третьому розділі дисертаційної роботи **“Шляхи вдосконалення формування та функціонування суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів”** представлено концептуальні засади розвитку правового статусу суддівського самоврядування; розроблено рекомендації щодо формування системи суддівського самоврядування для забезпечення його розвитку і захисту професійних прав суддів; запропоновано шляхи оптимізації діяльності суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів.

У підрозділі 3.1 “Концептуальні засади розвитку правового статусу суддівського самоврядування” на підставі аналізу систем суддівського самоврядування європейських країн, включаючи Україну, виділено такі системи суддівського самоврядування за типами моделей на засадах зарубіжного досвіду:

- суддівське самоврядування як структурна частина Міністерства юстиції;
- суддівське самоврядування як автономне утворення в судовій системі;
- змішана форма суддівського самоврядування.

З огляду на це, правовий статус суддівського самоврядування України потребує реформування з використанням існуючого позитивного досвіду, насамперед Німеччини, Франції та інших країн Європейського Союзу.

В контексті цього запропоновано Вищу раду юстиції України включити у систему суддівського самоврядування в якості контролюючого органу за законністю та обґрунтованістю рішень органів суддівського самоврядування України.

У підрозділі 3.2 “Рекомендації щодо удосконалення системи суддівського самоврядування для забезпечення його розвитку і захисту професійних прав

суддів” акцентовано увагу на рекомендаціях щодо наділення суддівському самоврядуванню права законодавчої ініціативи.

Водночас, як свідчить судова практика, обґрунтовано, що покращити діяльність суддівського самоврядування можна шляхом надання органам суддівського самоврядування можливості визначати необхідний обсяг фінансування в сфері судочинства.

– Крім цього, в рамках імплементації досвіду країн Європейського Союзу та країн СНД у формування та розвиток органів суддівського самоврядування, систему суддівського самоврядування пропонується реформувати таким чином, щоб зберегти відповідні рівні зборів суддів, Раду суддів України, З’їзд суддів України. Однак, Раду суддів України і З’їзд суддів України рекомендується поділити на такі комітети органів суддівського самоврядування (з відповідною системою повноважень з урахуванням організаційної єдності судової влади), які представлені на рис. 3.

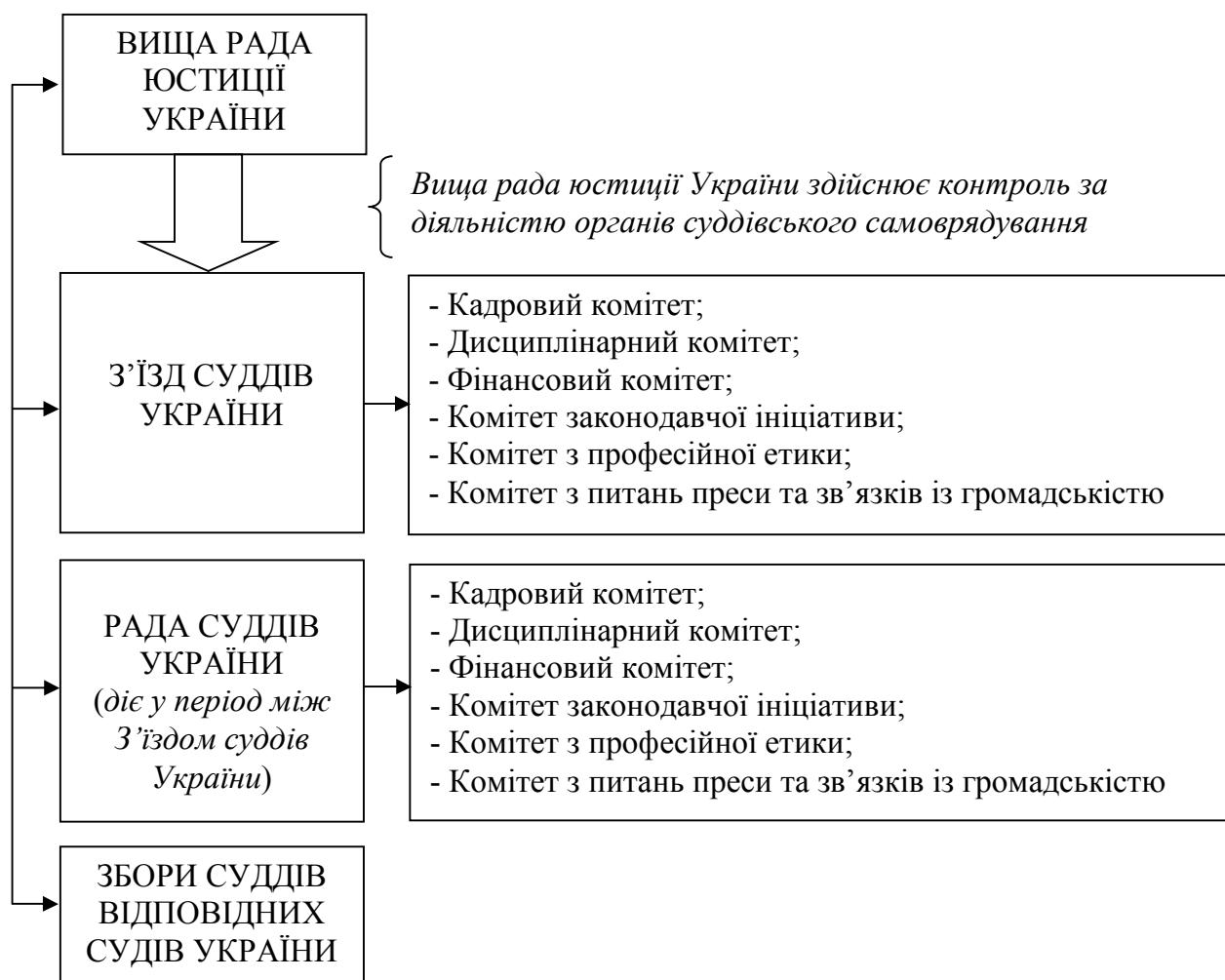

Рис. 3. Напрямок методології щодо імплементації досвіду країн Європейського Союзу та країн СНД у формування та розвиток органів суддівського самоврядування

*Примітка: запропоновано автором

Варто зауважити, що відповідно до п. 8 “Основні принципи незалежності судових органів”, схвалених Резолюцією 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 13.12.1985 р., судді наділені різноманітними правами, однак “повинні поводитись таким чином, щоб забезпечити повагу для своєї посади і зберегти неупередженість і незалежність судових органів”. Це ще раз доводить той факт, що професійні права суддів є складовою їх спеціального правового статусу. Особливість правового статусу судді обумовлює обов’язок підтримання та розвитку професійної етики.

З огляду на вищезазначене, система суддівського самоврядування України потребує реформування та оптимізації їх діяльності в контексті забезпечення професійних прав суддів.

У підрозділі 3.3 “Оптимізація діяльності суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів” визначено, що оптимізація діяльності суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів повинна ґрунтуватись на таких класифікаційних ознаках:

- постійному процесі покращення діяльності органів суддівського самоврядування;
- максимізації самоврядної цільової функції;
- стратегії оптимізації витрат в системі діяльності органів суддівського самоврядування “людські ресурси – фінансові ресурси – час”, направлений на ефективне забезпечення професійних прав суддів тощо.

В контексті цього визначено, що оптимізація діяльності суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів – постійний процес покращення функціонування суддівського самоврядування, направлено на ефективне забезпечення професійних прав суддів за мінімальних витрат відповідно до запланованих результатів.

На підставі результатів вивчення теорії та практики обґрунтовано, що в основі шляхів оптимізації діяльності органів суддівського самоврядування лежать такі складові: механізм забезпечення реалізації принципу незалежності суддів в Україні (рис. 4); компетенції органів та посадових осіб суддівського самоврядування у сфері забезпечення професійних прав суддів та відновлення довіри суспільства до судової гілки влади.

Під час дослідження встановлено, що ефективна робота органів суддівського самоврядування повинна ґрунтуватись на таких принципах: законності; виборності; гласності; обов’язковості для виконання судьями рішень органів суддівського самоврядування; підзвітності; заборони втручання органів суддівського самоврядування у професійну діяльність суддів. В контексті цього, рекомендується доповнити Закон України “Про судоустрій і статус суддів” ст. 124-1 “Принципи діяльності суддівського самоврядування”.

Поряд з тим, у дисертації вирішено проблему відсутності механізмів застосування санкцій у сфері діяльності суддівського самоврядування шляхом внесення відповідних змін до Закону України “Про судоустрій та статус суддів”. Зазначено, що повноваження щодо відбору суддів та встановлення порядку їх відбору слід передати зборам відповідних судів як органу первинної демократії.

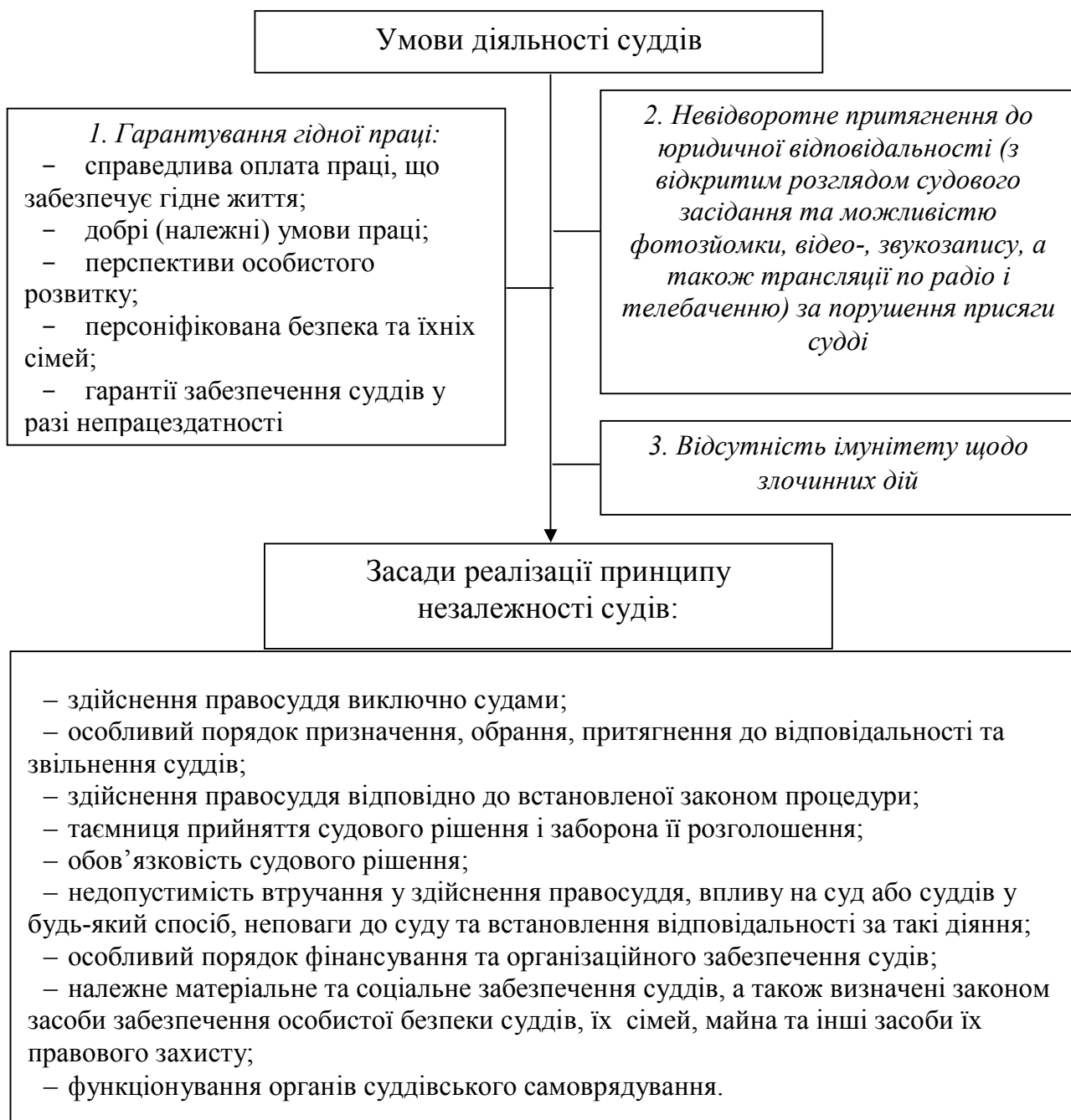

Рис. 4. Механізм забезпечення реалізації принципу незалежності суддів в Україні *

*Примітка: удосконалено автором

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення й нове вирішення науково-практичного завдання щодо розробки теоретичних положень і методико-прикладних рекомендацій до формування та розвитку системи органів суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів.

Результати дисертаційної роботи дають можливість зробити такі висновки:

1. Встановлено, що ефективність забезпечення професійних прав суддів залежить від державно-правового (політичного) режиму та форми правління

держави, особливостей побудови та функціонування системи судових органів, правосвідомості суспільства, історичних умов та традицій тощо.

2. Запропоновано викласти ч. 1 ст. 124 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” у такій редакції: “Для узгодження діяльності судів в Україні діє суддівське самоврядування – автономний колегіальний суддівський орган, уповноважений вирішувати питання, що виникають у процесі діяльності суду відповідно до Конституції України та цього Закону”.

3. З’ясовано, що організаційна єдність судової влади наділена такими ознаками: комплекс істотних взаємовідносин, за допомогою яких судова влада поєднується у цілісну систему; має стійку внутрішню структуру; функціональну диференціацію; основною метою якої, вступає ефективного здійснення правосуддя.

4. Аргументовано, що суддівське самоврядування, яке виконує фундаментальну роль у забезпеченні професійних прав суддів та реалізації принципу незалежності суду і суддів, слід розглядати у таких двох аспектах: а) як форму соціального управління; б) як автономний колегіальний орган. Під професійними правами суддів України слід розуміти сукупність можливостей (свобод), якими наділені професійні судді, що зумовлені їх специфічним статусом та видом діяльності в межах, визначених чинним законодавством України.

5. Встановлено, що технологія забезпечення самостійності судів та незалежності суддів забезпечується такими конкретними функціями адміністративної управлінської діяльності органів суддівського самоврядування: контролювання, планування, організування (базується на категоріях: повноваження; відповідальність; делегування), координація.

6. Виявлено, що основними проблемами суддівського самоврядування в Україні є: визначення правової природи владних повноважень, наданих суддівському самоврядуванню державою; захист судової незалежності; відсутність дослідження контрольних функцій суддівського самоврядування; відсутність понять або недосконалість існуючих теоретичних визначень у сфері суддівського самоврядування; відсутність єдиної концепції суддівського самоврядування, яка б ефективно та поступово впроваджувалась в чинне законодавство; об’єктивна необхідність розширення повноважень суддівського самоврядування; неналежне фінансування судової гілки влади; невизначеність правового статусу Вищої ради юстиції України; відсутність у суддівського самоврядування права законодавчої ініціативи тощо.

7. З’ясовано, що сьогодні існують три системи (або типи моделей) суддівського самоврядування (з урахуванням зарубіжної практики): а) суддівське самоврядування як структурна частина Міністерства юстиції; б) суддівське самоврядування як автономне утворення в судовій системі; в) змішана форма суддівського самоврядування. Правовий статус суддівського самоврядування України потребує реформування з використанням існуючого позитивного досвіду, насамперед Німеччини, Франції та інших країн Європейського Союзу. Вищу раду юстиції України доцільно включити у систему суддівського самоврядування в якості контролюючого органу за законністю та обґрунтованістю рішень органів суддівського самоврядування України. В контексті цього, запропоновано змішану модель суддівського самоврядування, що ґрунтується на встановленому порядку

розподілу повноважень та ступені незалежності органів суддівського самоврядування.

8. Систему суддівського самоврядування слід реформувати таким чином: зберегти відповідні рівні зборів суддів, Раду суддів України, З'їзд суддів України. Поряд з тим, Раду суддів України і З'їзд суддів України рекомендується поділити на такі комітети органів суддівського самоврядування з відповідною системою повноважень з урахуванням організаційної єдності судової влади: кадровий комітет; дисциплінарний комітет; фінансовий комітет; комітет законодавчої ініціативи; комітет з професійної етики; комітет з питань преси та зв'язків із громадськістю.

9. Визначено, що оптимізація діяльності суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів, під якою слід розуміти постійний процес покращення функціонування суддівського самоврядування, направлено на ефективне забезпечення професійних прав суддів за мінімальних витрат відповідно до запланованих результатів, повинна ґрунтуватись на таких класифікаційних ознаках: постійному процесі покращення діяльності органів суддівського самоврядування; максимізації самоврядної цільової функції; стратегії оптимізації витрат в системі діяльності органів суддівського самоврядування “людські ресурси – фінансові ресурси – час”, направленої на ефективне забезпечення професійних прав суддів тощо.

10. Обґрунтовано, що в основі шляхів оптимізації діяльності органів суддівського самоврядування лежать такі дві складові: а) механізм забезпечення реалізації принципу незалежності суддів в Україні на засадах гарантування гідної праці, невідворотного притягнення до юридичної відповідальності, відсутності імунітету стосовно звичайних злочинних дій; б) компетенції органів та посадових осіб суддівського самоврядування у сфері забезпечення професійних прав суддів та відновлення довіри суспільства до судової гілки влади.

11. Встановлено, що ефективна робота органів суддівського самоврядування повинна в контексті забезпечення професійних прав суддів ґрунтується на таких принципах: законності; виборності; гласності; обов'язковості для виконання судьями рішень органів суддівського самоврядування; підзвітності; заборони втручання органів суддівського самоврядування у професійну діяльність суддів.

12. Рекомендовано повноваження щодо відбору суддів та встановлення порядку їх відбору передати зборам відповідних судів як органу первинної демократії.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Леськів С.Р. Правовий статус вищої ради магістратури як органу суддівського самоврядування Франції / С.Р. Леськів // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. – Одеса. – 2014. – Вип. 10-2. – Т.1. – С. 129 – 131.

2. Леськів С.Р. Актуальні проблеми функціонування органів суддівського самоврядування в Україні / С.Р. Леськів // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. – Херсон, 2014. – Вип. 6-1., Т.4. – С. 188 – 192.

3. Леськів С.Р. Історичні аспекти розвитку інституту суддівського самоврядування / С.Р. Леськів // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2015. – № 3. – С. 58 – 63.

4. Леськів С.Р. Професійні права суддів: сутність, ознаки та актуальні питання їх реалізації / С.Р. Леськів // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2015. – № 4. – С. 52 – 56.

5. Леськів С.Р. Правовий статус суддівського самоврядування в контексті забезпечення професійних прав суддів: сутність, ознаки, завдання та функції / С.Р. Леськів // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. – 2015. – Вип. 13. – С. 81 – 84.

6. Леськів С.Р. Перспективи розвитку системи органів судейського самоуправління України в контексте євроінтеграційних процесів / С.Р. Леськів / *Legea și Viata: междун. научно-практ. правовой журнал*. – 2015. – № 12/3 (288). – С. 50 – 53.

7. Leskiv S. Meeting of Judges in Ukraine: Legal Aspects of Organization and its Functioning / S. Leskiv // *International Scientific Periodical Journal for Economists and Jurists “The Genesis Of Genius”*. – Geneva, Switzerland. – 2015. – P. 118 – 120.

8. Леськів С.Р. Правовий статус суддівського самоврядування: концептуальні засади розвитку та перспективи його функціонування / С.Р. Леськів // *Молодий вчений: науковий журнал*. – 2015. – березень. – № 3 (18). – Ч.1. – С. 149 – 152.

Опубліковані праці апробаційного характеру

1. Леськів С.Р. Теоретичні аспекти суддівського самоврядування в Україні: поняття, ознаки та функції / С.Р. Леськів // *Теорія і практика сучасної юриспруденції: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19-20 грудня 2014 р.)*. – Київ, 2014. – С. 106 – 109.

2. Леськів С.Р. Рада суддів України: основні аспекти правового статусу та перспективи його реформування / С.Р. Леськів // *Безпека, екстремізм, тероризм: Збірник тез XIV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 23-24 квітня 2015 р.)*. – Львів, 2015. – С. 81 – 84.

3. Леськів С.Р. The essence of judicial self-government in Ukraine as a guarantor of professional rights of judges / С.Р. Леськів // *Юридичні науки: проблеми та перспективи: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 22-23 травня 2015 р.)*. – Київ, 2015. – С. 107 – 110.

4. Леськів С.Р. Правовий статус суддівського самоврядування Румунії в контексті захисту професійних прав суддів / С.Р. Леськів // *Integrarea Republicii Moldova Și Ucrainei in UE: Aspectul Juridic: Conferința internațională științifico-practică (Chișinău, Republica Moldova, 06-07 noiembrie 2015)*. – Chișinău, Republica Moldova, 2015. – С. 76 – 77.

5. Леськів С.Р. Формування професійного корпусу суддів: правові аспекти / С.Р. Леськів // Вплив юридичної науки на розвиток міжнародного та національного законодавства: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 19-20 лютого 2016 р.). – Харків, 2016. – С. 44 – 47.

АНОТАЦІЯ

Леськів С.Р. Правовий статус суддівського самоврядування України в контексті забезпечення професійних прав суддів. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.10 – судоустрій; прокуратура та адвокатура. – Приватний вищий навчальний заклад “Львівський університет бізнесу та права”, Львів, 2016.

В дисертації досліджено питання правового статусу суддівського самоврядування України в контексті забезпечення професійних прав суддів.

На засадах аналізу літературних джерел та діючої практики за проблемою у дисертаційній роботі проведено теоретико-методологічний аналіз становлення і реформування правового статусу суддівського самоврядування України; розкрито етимологію та доцільність поняття суддівського самоврядування у чинному законодавстві України; обґрунтовано доцільність діючої системи суддівського самоврядування; виявлено проблеми діяльності органів суддівського самоврядування в Україні; проаналізовано досвід країн Європейського Союзу та Союзу Незалежних Держав з огляду на вдосконалення правового статусу суддівського самоврядування України.

Представлено концептуальні засади удосконалення правового статусу суддівського самоврядування; удосконалено систему повноважень органів суддівського самоврядування України; запропоновано методичні рекомендації щодо формування системи органів суддівського самоврядування та оптимізації їх діяльності.

Ключові слова: суд, судова влада, суддівське самоврядування, незалежність суддів, професійні права суддів.

АННОТАЦИЯ

Леськив С.Р. Правовой статус судейского самоуправления Украины в контексте обеспечения профессиональных прав судей. – *На правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.10 – судоустройство; прокуратура и адвокатура. – Частное высшее учебное заведение “Львовский университет бизнеса и права”, Львов, 2016.

В диссертации исследованы вопросы правового статуса судейского самоуправления Украины в контексте обеспечения профессиональных прав судей, в частности осуществлено теоретическое обобщение и новое решение научно-практической задачи по разработке теоретических положений и методико-прикладных рекомендаций по формированию и развитию системы органов судейского самоуправления в контексте обеспечения профессиональных прав

судей.

Объектом исследования являются общественные отношения, возникающие в процессе организации деятельности и функционирования судейского самоуправления, а также действующие нормативно-правовые акты Украины, международные договоры и акты иностранного законодательства, определяющие правовой статус судейского самоуправления Украины и зарубежных стран.

Предметом исследования является правовой статус судейского самоуправления Украины в контексте обеспечения профессиональных прав судей.

В первой главе диссертационной работы “Теоретические основы правового статуса судейского самоуправления в Украине” исследованы исторические аспекты формирования и этапы становления института судейского самоуправления Украины в контексте обеспечения профессиональных прав судей; рассмотрено понятие, признаки и функции судейского самоуправления в Украине; определены современные организационные формы судейского самоуправления в Украине.

Во втором разделе диссертации “Правовое регулирование судейского самоуправления с учетом обеспечения профессиональных прав судей” выяснено проблемы формирования и функционирования судейского самоуправления в Украине; определены особенности правового регулирования судейского самоуправления в странах СНГ и Европейского Союза.

В третьем разделе диссертационной работы “Пути совершенствования формирования и функционирования судейского самоуправления в контексте обеспечения профессиональных прав судей” представлены концептуальные основы развития правового статуса судейского самоуправления; разработаны рекомендации по формированию системы судейского самоуправления для обеспечения его развития и защиты профессиональных прав судей; предложены пути оптимизации деятельности судейского самоуправления в контексте обеспечения профессиональных прав судей. Обосновано, что в основе путей оптимизации деятельности органов судейского самоуправления лежат следующие составляющие: механизм обеспечения реализации принципа независимости судей в Украине на основе обеспечения достойного труда, неотвратимого привлечения к юридической ответственности, отсутствии иммунитета в отношении преступных действий; компетенции органов и должностных лиц судейского самоуправления в сфере обеспечения профессиональных прав судей и восстановления доверия общества к судебной ветви власти.

Основными результатами диссертации, характеризующие ее новизну является то, что впервые: разработана технология обеспечения самостоятельности судов и независимости судей из функциональных позиций административной управленческой деятельности органов судейского самоуправления (внешней, внутренней) как процесса контроля, планирования, организации и координации, которые необходимы для формирования и достижения гарантий независимости судебной системы и выражение интересов судейского корпуса Украины; определен перечень классификационных признаков оптимизации деятельности судейского самоуправления в контексте обеспечения профессиональных прав

судей. Усовершенствовано: механизм обеспечения реализации принципа независимости судей в Украине; классификационный признак типологии системы судейского самоуправления по типам моделей; структурную декомпозицию признаков судейского самоуправления. Получили дальнейшее развитие: теоретические положения содержания понятий “оптимизация деятельности судейского самоуправления в контексте обеспечения профессиональных прав судей”, “профессиональные права судей” и “организационное единство судебной власти”; этапы становления института судейского самоуправления; система принципов деятельности судейского самоуправления; направление методологии по имплементации опыта стран Европейского Союза и стран СНГ в формирование и развитие органов судейского самоуправления.

Ключевые слова: суд, судебная власть, судейское самоуправление, независимость судей, профессиональные права судей.

ANNOTATION

Leskiv S.R. The legal status of judicial self-government of Ukraine in the context of ensuring professional rights of judges. – *On the rights of manuscript.*

Dissertation to obtain a scientific degree of a candidate in legal studies with specialty 12.00.10 – judiciary; prosecution and advocacy. – Private higher education institution “Lviv University of Business and Law”, Lviv, 2016.

In the dissertation there is investigated issue of the legal status of judicial self-government of Ukraine in the context of ensuring professional rights of judges.

On the basis of analysis of the literature and current practices at issue in the dissertation work are carried out the theoretical and methodological analysis of the formation and reformation of the legal status of judicial self-government of Ukraine; revealed the etymology and appropriateness of the concept of judicial self-government in the current legislation of Ukraine; proved appropriateness of the current system of judicial self-government; found the problems of judicial self-government of Ukraine; analyzed experience of the European Union and the Commonwealth of Independent States with a view to improving the legal status of judicial self-government of Ukraine.

Are presented conceptual bases of improvement of the legal status of judicial self-government; improved the system of powers judicial self-government of Ukraine; proposed guidelines for the formation of the system of judicial self-government and optimizing their operations.

Key words: court, the judiciary, judicial self-government, the independence of judges, professional rights of judges.